

нашої країни, враховуючи особливості правового регулювання даного питання в розвинених країнах світу, мало б позитивний характер. Це б сприяло досягненню нового рівня в системі гарантування трудових прав працівників, що в свою чергу впливало б на розбудову громадянського суспільства в країні.

Бібліографічні посилання:

1. Авескулов В.Д. Правове регулювання щорічних відпусток у країнах СНД та проєкті трудового кодексу України: порівняльний аналіз / Держава і право. 2011. Вип. 52. С. 309-314.
2. Дмитрієва К. І. Правове регулювання часу відпочинку за законодавством країн із розвинутою економікою / Часопис Київського університету права. 2013. № 1. С. 195-199.
3. Загоруйко О. Ф. Деякі аспекти регулювання права на відпустки в законодавстві закордонних країн / Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «ПРАВО». 2011. Вип. 17. С. 97–104.
4. Чавикіна Т. І. Міжнародний досвід правового регулювання відпусток / Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2013. № 3. С. 222-229.
5. Шонія Г. В. Общая характеристика трудового права Франции: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 / Г. В. Шонія: МГЮА. – М., 2009. 46 с.

Поклонська Оксана Юріївна,

студент другого курсу магістратури юридичного факультету Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Новосад Анастасія Сергіївна,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін

юридичного факультету Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

**ІНСТИТУТ ШЛЮБНОГО ДОГОВОРУ В ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ ТА США:
ОКРЕМІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ**

Здобуття Україною незалежності зумовило поступову активізацію ринкових відносин та утвердження приватної власності, як провідного типу власності. Такі докорінні зміни потребували відповідних змін у системі права України і це, у тому числі, не оминувало сімейне законодавство. Інститут шлюбного договору був запроваджений у 1992 році, але на практиці залишається мало застосовуваним. Це, насамперед, пов'язано з багаторічними традиціями, що утвердилися у свідомості громадян старшого покоління, і які досить критично ставляться до шлюбного договору. Таким чином, недоопрацьованість інституту шлюбного контракту на законодавчому рівні зумовлює актуальність питань щодо моделей вдосконалення його норм та подальших перспектив його практичного застосування в умовах сучасності [5, с.291].

Дане питання було предметом наукового дослідження представників різних галузей юридичної науки, зокрема А.С. Довгерта, О.В. Дзери, В.Я. Калакури, В.І. Кисіля, Г.С. Фединяк, Л.С. Фединяк та інших науковців. Дослідженню проблематики шлюбного договору присвячені наукові роботи І.В. Жилінкової, О.С. Олійник, О.О. Ульяненко та інших учених [10, с.38].

В першу чергу, для розгляду правової природи шлюбного договору необхідно звернутися до першооснов права – римського приватного права. Майнові відносини подружжя у давнину визначалися не шлюбом, а переходом жінки під владу чоловіка. Шлюб, як такий, не впливав на майнові права сторін. Однак те майно, яке існувало виключно для цієї родини, отримувало особливий режим, і його приналежність залежала від збереження шлюбу. Таким майном визнавався посаг. Це майно з'являлося в новоствореній сім'ї завдяки дружині, супроводжувало її та слугувало засобом ствердження становища дружини у новій для неї спільноті, психологічно впливаючи на чоловіка та його родичів. На випадок розлучення з ініціативи чоловіка на його боці виникав

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ЦИВІЛЬНОГО, ТРУДОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

обов'язок по відношенню до родини знехтуваної ним жінки в обсязі посагу. Вважалося цілком справедливим повернути це майно разом із жінкою, із якою воно асоціювалося [11, с.38].

За часів Юстиніана, було передбачено складання письмового документа про встановлення посагу, як обов'язкової умови укладення шлюбу особами сенаторського стану та знаті.

Таким чином, можна зробити висновок, що договірні відносини між чоловіком та дружиною існували ще за часів римського права. І хоча вони не зовсім схожі на договірні відносини подружжя у теперішньому їх розумінні, все ж таки, вбачається можливим проведення певної паралелі між договорами, які існували за часів римського права, і тими договорами, які подружжя мають змогу укласти між собою нині. З огляду на це, договірні відносини між чоловіком та дружиною з приводу майна можна вважати основою розвитку подальших договірних відносин подружжя, зокрема, і шлюбного договору [11, с.39].

В Україні вперше поняття шлюбного договору було закріплено, коли 23 червня 1992 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін і доповнень до Кодексу про шлюб і сім'ю Української РСР» [6, с.48], згідно якого Кодекс було доповнено ст. 271 – «Право подружжя на укладення шлюбного контракту», що надало можливість особам, які мають намір зареєструвати шлюб, укласти вищезазначений договір [2].

Надалі умови шлюбного договору були закріплені при прийнятті та набранні чинності 1 січня 2004 р. Сімейного кодексу України [1], де було визначено хто саме має право на укладання шлюбного договору, який зміст та форму він має містити, його строк та дію. Також визначено умови стосовно зміни шлюбного договору, відмови від нього, розірвання, визнання недійсним та ін [6, с.48].

На сьогодні правовими актами, що закріплюють норми інституту шлюбного договору, є Цивільний кодекс України та Сімейний кодекс України. Крім того Законом України «Про міжнародне приватне право» шлюбний договір отримав колізійне правове забезпечення [7, с.93], оскільки згідно з положеннями ст.59 цього Закону сторони шлюбного договору можуть обирати право, що застосовується до шлюбного договору. Проте, у жодному з цих нормативно-правових актів не міститься визначення поняття шлюбного договору [3]. У ст.92 Сімейного кодексу України лише передбачено право осіб, які подали заяву про реєстрацію шлюбу, а також подружжя на укладання шлюбного договору, без конкретизації поняття останнього [1]. Раніше у Кодексі про шлюб та сім'ю України 1969 року містилось хоча б загальне визначення поняття шлюбного договору як «угоди осіб, які беруть шлюб, щодо вирішення питань життя сім'ї та майнових прав і обов'язків подружжя» [2].

Таким чином, шлюбний договір, можна визначити, як цивільний правочин, що базується на домовленості наречених або подружжя відносно встановлення майнових прав та обов'язків подружжя на період існування та припинення шлюбу [4, с.105].

На жаль, в силу менталітету в нашій країні більшість громадян вважають шлюбний контракт проявом недовіри і не знаходять об'єктивних причин його укладення, а тому так і не знають, для чого він власне й потрібен [4, с.106].

Так дослідження сучасного стану шлюбних договорів в Україні показали, що вони використовуються доволі рідко – лише 10% осіб, що вступають у шлюб, заключають шлюбний договір. Якщо у Європі кожна третя шлюбна пара заключає шлюбний договір, а в США – кожна друга пара, то в Україні за рік не більше 300 сімей підписують шлюбний договір. Як показує практика, шлюбний договір у нашій країні заключають здебільшого жителі мегаполісів, а саме – підприємці, політики, актори, співаки [5, с.293].

Такий показник характеризується ще й тим, що за кордоном дещо інший підхід. Вважається, що шлюбний договір дозволяє подружжю (нареченим) точніше сформулювати свої очікування від шлюбу; визначити характер своїх майбутніх взаємин з іншими особами тощо. У зв'язку з цим такі положення включаються до договору для стимулювання належної поведінки подружжя у шлюбі, а не для примусового їх виконання [5, с.293].

У різних країнах шлюбний договір має свої особливості, а так як в США він є досить популярним, розглянемо його специфіку.

Так, у сімейному праві США відмежовуються поняття «дошлюбного» та «післяшлюбного» договору («prenuptial» and «postnuptial» agreement).

Дошлюбний договір підписується нареченими, що мають намір одружитися та набирає сили з моменту вступу до шлюбу. Післяшлюбний договір може приймати одну з двох форм: (1) зміна існуючого шлюбного договору шляхом підписання післяшлюбного договору, або (2) підписання післяшлюбного договору без попереднього шлюбного договору [9, с.270].

Слід зазначити, що хоча всі п'ятдесят штатів визнають інститут шлюбного договору в тій чи іншій формі, важливо знати, в якому штаті угоду було підписано і де його буде виконано. Адже кожний штат має свої власні закони про сферу застосування шлюбних договорів.

Слід зазначити, що у США існує єдиний акт шлюбного договору (Uniform Prenuptial Agreement Act – УРАА), який прийняли близько 26 штатів, але кожен із цих них вносить свої зміни. Решта штатів прийняли свої устави або застосовують загальний закон.

УРАА був підготовлений в 1983 році. УРАА було запропоновано у відповідь на прохання великої кількості людей, які одружилися і мають намір продовжити кар'єру поза домом [9, с.270].

Таким чином, виходячи з вище викладеного, головна мета шлюбного договору, незалежно від країни та громадян які мають намір його укласти, становить надання подружжю можливості врегулювання майнових відносин за взаємною згодою сторін. Це означає, що пара може визначити свої взаємні права та обов'язки (як подружжя між собою та/або як батьків між ними й дітьми) винятково матеріального характеру, а саме: правовий режим належного подружжю майна, порядок користування житлом, питання надання утримання [8, с.328].

Як зазначає із цього приводу М.В. Антокольська, основна правова мета шлюбного договору – визначення правого режиму майна подружжя та інших майнових взаємовідносин на майбутнє. А.С. Іванов визначає мету шлюбного договору так: змінити законний режим майна подружжя для максимального пристосування цього режиму до потреб подружжя. У результаті зміни законного режиму виникає режим договірний, який дещо інакше визначає майнові права та обов'язки подружжя [8, с.330].

Отже, шлюбний договір – це особливий вид цивільно-правового договору, з допомогою якого подружжя має змогу врегулювати майнові відносини, щоб в подальшому не виникало спірних питань з даного приводу. На мою думку, для того, щоб шлюбний договір набував більшої популярності в Україні потрібно інформувати населення з даного приводу. Адже більшості населення взагалі не відоме його існування та функціонування. Також вважаю доцільним, вдосконалювати норми права, переймаючи міжнародний досвід, наприкладі США де своєрідна і досить цікава схема шлюбного договору.

Бібліографічні посилання:

1. Сімейний кодекс України: Закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III / Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21-22. Ст. 135.
2. Кодекс про шлюб та сім'ю України: затв. Законом від 20 червня 1969 р. № 2006-VII (2006а-07)) / Відомості Верховної Ради Української РСР. 1969. № 26. Ст. 204 (втрата чинності від 27.07.2010).
3. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. № 2709-IV / Відомості Верховної Ради України. 2005. № 32. Ст.422
4. Білоусов В. М. Шлюбний договір в Україні: практичне втілення / В. М. Білоусов, В. А. Дмитришина / Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2016. № 4. С. 105-108.
5. Горбатко, Ю.О. Шлюбний договір як спосіб уникнення розлучень / Ю.О. Горбатко, Т.А. Кобзева / Діяльність органів публічної влади щодо забезпечення стабільності та безпеки суспільства : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 21-22 травня 2015 р. / За ред.: А.М. Куліша, М.М. Бурбики, О.М. Резніка. Суми : СумДУ, 2015. С. 291-293.
6. Горобченко Ю. Ю. Правова природа шлюбного договору в цивільному законодавстві України / Часопис цивілістики. 2016. Вип. 21. С. 48-51.
7. Дорошенко Л. М. Деякі аспекти укладання шлюбного договору / Форум права. 2013. № 4. С. 93–97.
8. Дякович М.М. Сімейне право : [навч. посібник для студ. вищ. навч. закл.]. – К. : Правова єдність, 2009. 512 с.
9. Казарян К. А. Інститут шлюбного договору в англосаксонській та континентальній правових сім'ях / Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Право. 2013. № 1062, вип. 14. С. 268-271.

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ЦИВІЛЬНОГО,
ТРУДОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

10. Радченко Л. Шлюбний договір в іноземних правовідносинах: окремі засади правового регулювання / Підприємництво, господарство і право Вип.9. 2017. С.38-41
11. Тімуш І.С. Розвиток інституту шлюбного договору в правовій системі України / Цивільне право. Розвиток інституту шлюбного договору . С. 37-43.

Семенкова Наталія Ігорівна,

студентка четвертого курсу юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Новосад Анастасія Сергіївна,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМАТИКА МАЛОЗНАЧНОСТІ СПРАВИ ЗА ЦПК УКРАЇНИ

Українська держава перебуває у стані реформувань. На сьогоднішній день набули чинності зміни до процесуальних кодексів України, які кардинально змінили процедуру розгляду справ судами. Істотні зміни торкнулись і Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України), а саме були введені нові поняття, такі як: «малозначні спори», «малозначність позову», «справи швидкого вирішення», все це є видами спрощеного провадження.

ЦПК України у ч.2 ст.19 визначає, що цивільне судочинство здійснюється за правилами, передбаченими цим Кодексом, у порядку: 1) наказного провадження; 2) позовного провадження (загального або спрощеного); 3) окремого провадження. Тобто спрощене провадження є окремим видом позовного провадження [2].

Розглядаючи спрощене провадження ч.4 ст. 19 ЦПК України визначає, що воно слугує для малозначних справ, тобто для швидкого розгляду справ у судах. До таких справ відносяться: 1) справи, які не перевищують 100 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, тобто норма є банкетною і в кожному окремому випадку відсилає до Податкового кодексу України та ЗУ «Про державний бюджет» на 1 січня конкретного року; 2) справи, які є незначні у складності, однак у яких ціна позову не перевищує 500 розмірів прожиткового мінімуму на працездатну особу; 3) значення справи для сторін; 4) обраний позивачем спосіб захисту; 5) обсяг та характер доказів у справі, в тому числі чи потрібно у справі призначити експертизу, викликати свідків тощо; 6) кількість сторін та інших учасників справи; 7) чи становить розгляд справи значний суспільний інтерес; 8) думку сторін щодо необхідності розгляду справи за правилами спрощеного позовного провадження [1].

Розглядаючи кожну складову, яку враховує суд, вбачаємо наступне: по-перше ціна позову, повинна не перевищувати 100 та не бути меншою 500 прожиткового мінімуму на працездатну особу. Враховуючи це зауважимо, що на 1 січня 2018 року 1 прожитковий мінімум для працездатних осіб згідно ЗУ «Про державний бюджет» становить 1700 гривень, отже позов буде вважатися малозначним, якщо він не перевищує 170 000 гривень. По – друге значення справи для сторін. На нашу думку це є одним із найважливіших аспектів. Конституція України гарантує кожній особі її права та свободи, а також гарантує засіб захисту та відновлення втраченого права. Особа, яка подає позовну заяву до суду, вже передбачила те, що не зможе свою справу врегулювати мирним шляхом, а отже для неї є ця справа важливою, і точно ніяк не малозначною. Тому вбачаємо у даному положенні проблему, та пропонуємо внести зміни до ч.3 ст. 274 ЦПК України, виключивши це положення, яке суперечить Конституційним засадам та ЦПК України. По – третє, вбачаємо суперечливий момент, в тому, що за новим ЦПК України представляти інтереси особи в суді може лише адвокат. Дійсно, особа самостійно обирає спосіб захисту у малозначній справі, тобто інтереси таких осіб можуть представляти особи, які досягли 18 річного віку та мають юридичну дієздатність. Дане питання дуже сильно обговорювалось Національною радою адвокатів України, які зупинили свою увагу на тому, що одним із головних завдань адвоката, на сьогоднішній день із внесенням змін до НПА, є досить чітко та ґрунтовно трактувати норму закону, для якісного захисту особи з боку